

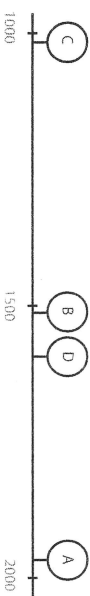
Kristikunnan jakautumisen syyt

Asia	Läntinen kristikunta	Itäinen kristikunta
Kirkon johtajuus	Rooman piispa eli paavi	Konstantinopolin patriarkka
Uskontunnustus	Pyhä Henki lähtee Isästä ja Pojasta	Pyhä Henki lähtee Isästä
Ehtoollinen	happamaton ehtoollisleipä	hiivalla kohotettu ehtoollisleipä
Uskonnonharjoitus	keskeistä toiminnallisuutta ja yhteiskuntaan suuntautuminen	keskeistä mieliskelyä ja mystiikkaa
Pappien selibaattimääräys	papit eivät saaneet olla naimisissa	papit saivat olla naimisissa, piispoja koski selibaatti
Kieli	latina	kreikka
Politiittinen tilanne	paavi taistoi taisteluapua islamia vastaan ehtonaan paavin ylivallan tunnustaminen	taistelu islamin leväämistä vastaan

Kirkko jakautuu

1. Yhdistä tapahtuma-ia tapahtuma-aike merkittävällä kirjain aikajanelalla olevaan ympyrään.

- A. karismaattinen ilike sai alkunsa
- B. protestanttiset kirkot syntyivät
- C. kirkko jakautui läntiseen ja itäiseen osaan
- D. kristilliset yhteisöt alkoivat syntyä

2. Luokittele asiat oikeisiin kirkkoihin. Sijoita annetut sanat oikeisiin sarakkeisiin.

	Konstantinopoli	patriarkka
ympäristöön suuntautuminen	hiivalla kohotettu ehtoollisleipä	happamaton ehtoollisleipä
paavi	selibaatti	itseutiskelu
latina	Rooma	kreikka
selibaatti koskee vain piispoja		

	Katolinen kirkko	Ortodoksinen kirkko
pääkaupunki	Rooma	Konstantinopoli
johtaja	paavi	patriarkka
kieli	latina	kreikka
ehtoollisleipä	happamaton ehtoollisleipä	hiivalla kohotettu ehtoollisleipä
uskonnonharjoituksen luonne	ympäristöön suuntautuminen	itseutiskelu
pappien avioliitto	selibaatti	selibaatti koskee vain piispoja

3. Mikä opillinen syy vaikutti itään ja lännen kirkon eroon?

Opillinen syy liittyy uskontunnustukseen. Itään kirkossa uskontunnustukseen mukaan Pyhän Hengen katsottiin lähtevän vain Isästä. Länessä uskontunnustukseen oli tehty lisäys, jonka mukaan Pyhä Henki ei lähtenyt ainoastaan Isästä, vaan myös Pojasta eli Jeesuksesta.

4. Mainitse kolme asiaa, jotka muuttivat eurooppalaisen ihmisen maailmankuvaa keskiajan lopulla.

Luonnontieteiden kehittyminen

löytöretket

painokoneen keksiminen

5. Kerro, minkä nimisiä kirkkoja syntyi seuraaville alueille reformaation seurauksena:

a) Saksa ja Pohjoismaat

luterilainen kirkko

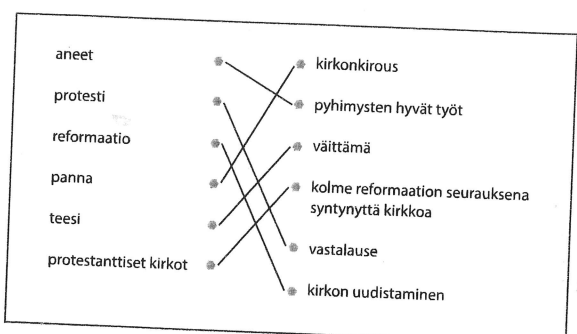
b) Sveitsi, Hollanti, Ranska, Skotlanti ja Pohjois-Amerikka

reformoidut kirkot

c) Englanti

anglikaaninen kirkko

6. Yhdistä viivalla oikea käsite ja selitys.

7. Merkitse Martin Lutherin elämään liittyvät tapahtumat aikajärjestykseen numeroilla 1-9.

8 Luther oli turvapaikassa Wartburgin linnassa.

1 Lutherista tuli Wittenbergin yliopiston professori.

9 Luther toimi Wittenbergin yliopistossa, joka oli reformaation keskus.

4 Paavi uhkasi Lutheria kirkonkirouksella.

2 Luther löysi Raamatusta ihmisen pelastumisesta koskevan tärkein asian.

3 Luther esitti 95 teesiä ja halusi keskustelua katolisen kirkon kanssa.

7 Luther julistettiin väkikunnan kiroukseen.

5 Luther pöytä paavin kirjeen.

6 Lutheria kuulusteltiin Wormsin valtiopöytäkirjaan.

6 Lutheria kuulusteltiin Wormsin valtiopöytäkirjaan.

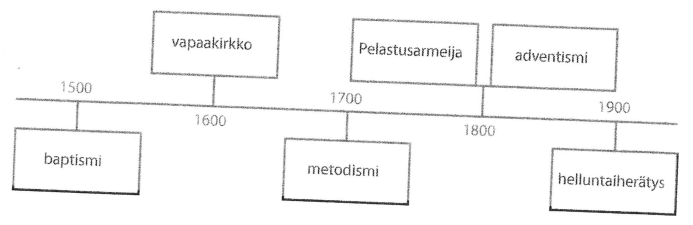
8. Rastita seitsemän asiaa, jotka kuvaavat protestanttisia yhteisöjä.

- ihmisen henkilökohtainen uskon tuleminen
- lapsikaste
- vain uskonsa tunnustanut ihminen kastetaan
- tiivis yhteistyö valtion kanssa
- oman uskonnonharjoittamisen vapaus
- uskoviain ihmisten muodostama seurakunta
- seurakuntaan voi kuulua kuka vain
- maallikoilla tärkeä asema
- pappeuden korostaminen
- seurakunnan talous perustuu verotukseen
- seurakunnan talous koostuu jäsenten rahalahjoituksista
- Raamatusta saadaan suoraan vastauksia hengellisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin
- Raamattua tulkitaan vapaasti

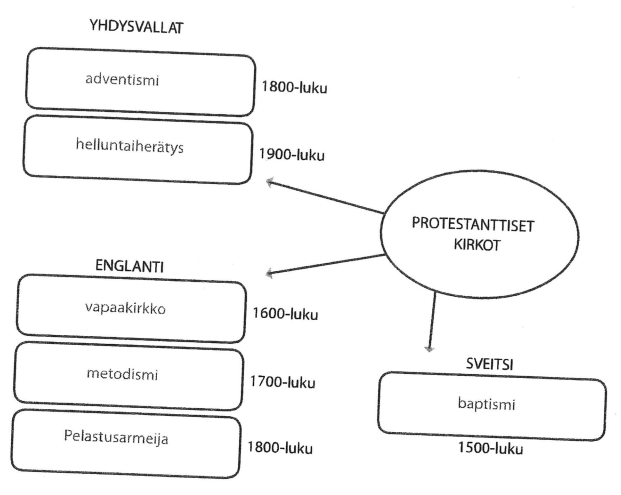
9. Kirjoita protestanttisen yhteisön nimi viivalle kuvauksen perusteella.

- a) valtiosta ja kirkkokunnista riippumaton uskovien seurakunta
vapaakirkko
- b) nimi pohjautuu sanaan menetelmä
metodismi
- c) nimi pohjautuu sanaan kastaminen
baptismi
- d) tekee hengellistä ja sosiaalista työtä
Pelastusarmeija
- e) Jeesuksen toisen tuleminen odottaminen
adventismi
- d) Pyhän Hengen toiminta tärkeää
helluntaierätys

10. Kirjoita yhteisön nimi aikajanelle sen syntyaikaa kuvaavaan kohtaan.

11. Täydennä protestanttisten yhteisöjen syntyä kuvaavaan kaavioon, mikä yhteisö syntyi missä maassa ja milloin.

12. a) Mitä sana karisma tarkoittaa?

armolahja

b) Anna kolme esimerkkiä karismasta.

profetoiminen
rukouksella parantaminen
kielillä puhuminen

c) Mitä ihmiset kokevat saavansa karisman kautta?

Karismojen kautta ihmiset kokevat saavansa Jumalalta rohkeisuutta ja tukea arkipäivän elämään.

13. Lue Ekumenia-teksti oppikirjan sivulta 37.

a) Mikä on ekumenian tavoite?

Ekumenian tavoitteena on lisätä avoimuutta kirkkojen ja kristittyjen välillä, löytää yhdistäviä tekijöitä ja arvostaa jokaisessa kirkossa olevaa omaleimaisuutta. Kirkkojen yhteinen ehtoollinen.

b) Mitä tarkoittaa lyhenne KMN?

Kirkkojen Maailmanneuvosto

c) Anna neljä esimerkkiä KMN:n toiminnasta maailmassa.

rasismin vastustaminen
maailmanrauhan edistäminen
katastrofi- ja kehitysapu
teologinen tutkimustyö

Arvioi oppimistasi.

Arvioi ja värjät asteikolla 1-5, mitä tiesit alla olevista asioista ennen kuin opiskelit oppikirjan luvun ja mitä tiedät opiskelun jälkeen.

a) kirkon jakautuminen vuonna 1054

ennen [] [] [] [] [] []
jälkeen [] [] [] [] [] []

b) reformaation aika

ennen [] [] [] [] [] []
jälkeen [] [] [] [] [] []

c) protestanttiset yhteisöt

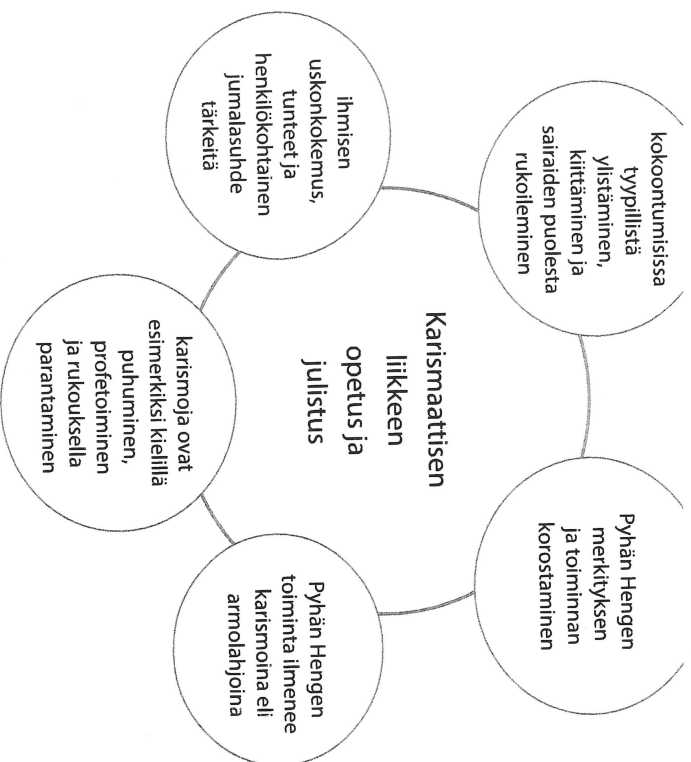
ennen [] [] [] [] [] []
jälkeen [] [] [] [] [] []

d) karismaattinen liike

ennen [] [] [] [] [] []
jälkeen [] [] [] [] [] []

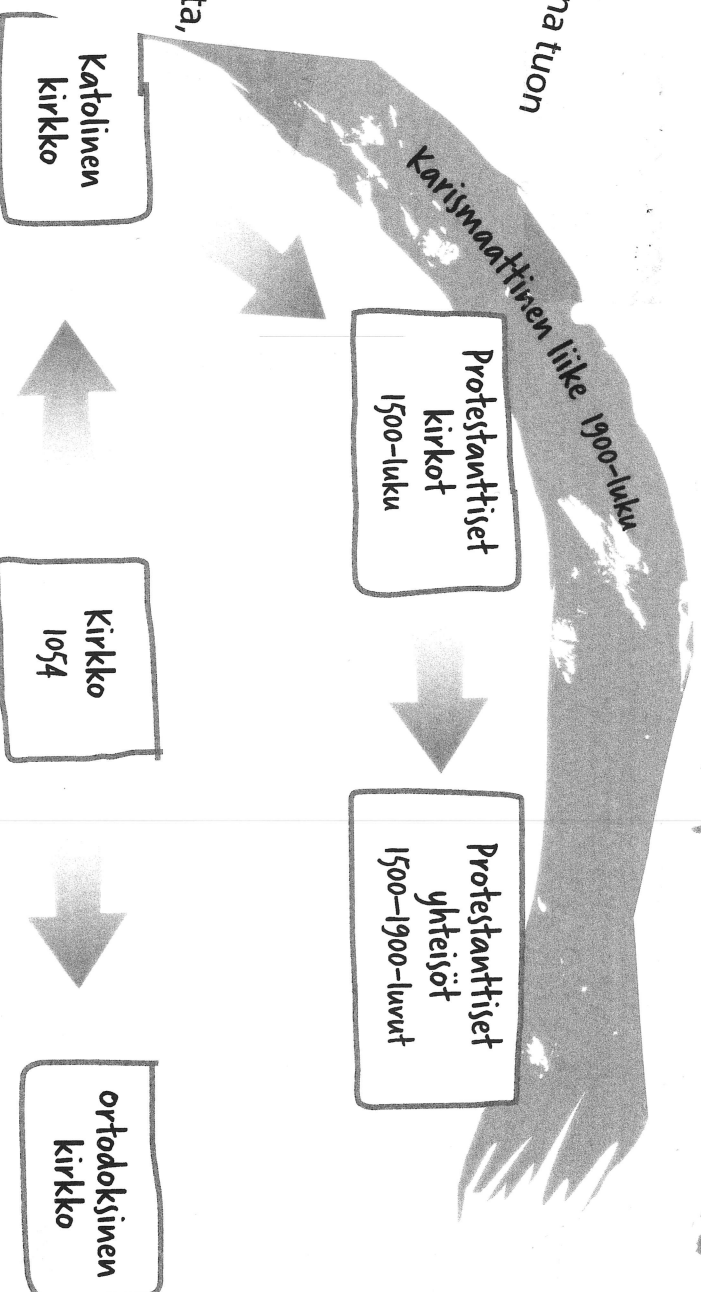
Karismaattinen liike

- sai alkunsa Pohjois-Amerikassa 1960-luvulla
- vaikuttaa monien kirkkojen ja yhteisöjen piirissä eri puolilla maailmaa
- on nykyisin nopeimmin kasvava kristinuskon suunta
- karismaattiseen liikkeeseen lukeutuu noin 600 miljoonaa kristittyä

Reformaatio

- syntyyvät 1500-luvulla
- ajan katolisen kirkon epäkohdille
- luterilainen ja anglikaaninen kirkko, reformoitu kristillisuus
- Reformation eteneminen
 - tavoitteena oli katolisen kirkon uudistus
 - reformation aloitti Martin Luther 1500-luvulla Saksassa, keskuspaikkana Wittenberg
 - keskeinen periaate: ihminen pelastuu "yksin uskosta, yksin armosta, Kristuksen tähden"
- Sveitsissä Ulrich Zwingli ja Jean Calvin – kalvinismi, reformoitu kristillisuus
- Englannissa anglikaaninen kirkko

Protestanttiset yhteisöt

- Protestanttisten yhteisöiden yhteiset piirteet**
- henkilökohtainen uskontulo ja siihen liittyvä kaste
 - Raamatun auktoriteetti sekä uskon että käytännön asioissa
 - erillisuus valtiosta ja kirkkokunnista
 - uskovien muodostamat itsenäiset seurakunnat
 - maallikkoiden tärkeä merkitys seurakunnan toiminnassa
 - talous koostuu yhteisön jäsenten lahjoituksista

Pohjois-Amerikassa syntyneitä protestanttisia yhteisöjä

Euroopassa syntyneitä protestanttisia yhteisöjä

Mikä oli idän ja lännen kirkon suurin opillinen ero?

Idän ja lännen kirkkojen suurin opillinen ero oli Nikean uskontunnustuksen Pyhää Henkeä koskeva kohta. Idän kirkossa uskontunnustuksen mukaan Pyhän Hengen katsottiin lähtevän vain Isästä. "Uskomme Pyhään Henkeen, Herraan ja eläväksi tekijään, joka lähtee Isästä...". Lännessä uskontunnustukseen oli tehty lisäys, jonka mukaan Pyhä Henki ei lähtenyt ainoastaan Isästä, vaan myös Pojasta eli Jeesuksesta. "Uskomme Pyhään Henkeen, Herraan ja eläväksi tekijään, joka lähtee Isästä ja Pojasta...".

Minkä nimiset kirkot syntyivät kirkon jakautuessa vuonna 1054?

Kirkon jakautuessa vuonna 1054 syntyivät lännen katolinen ja idän ortodoksinen kirkko.

Miten Martin Luther perusteli näkemyksensä, että anekauppa oli väärin?

Tutkiessaan Raamattua Luther tuli johtopäätökseen, että ihminen pelastuu " yksin uskosta, yksin armosta, Kristuksen tähden".

1. Minkä nimiset kirkot syntyivät reformaatiossa 1500-luvulla?

Reformaatiossa 1500-luvulla syntyivät luterilainen kirkko, anglikaaninen kirkko sekä reformoidut kirkot.

2. Miksi 1500-luvulla syntyneitä kirkkoja kutsutaan protestanttisiksi kirkoiksi?

Protestanttisten kirkkojen lähtökohta oli protesti eli vastalause tuon ajan katolisen kirkon näkemyksille.

Millä tavalla protestanttisissa yhteisöissä ihminen osoittaa julkisesti, että hän on tullut uskoon?

Uskoon tullut ihminen ottaa vastaan kasteen.

ettele nimeltä kuusi protestanttista yhteisöä.

Protestanttisia yhteisöjä ovat baptismi, vapaakirkko, metodismi, Pelastusarmeija, adventismi ja helluntaiherätys.

1. Mitä tarkoittaa sana karisma?

Sana karisma tarkoittaa armolahjaa.

2. Anna esimerkki karismasta.

Karismoja ovat esimerkiksi kielillä puhuminen, profetoiminen tai rukouksella parantaminen.

3. Millaiset asiat ovat yleisiä karismaattisissa jumalanpalveluksissa ja tapahtumissa?

Karismaattisissa jumalanpalveluksissa ja tapahtumissa yleisiä ovat esimerkiksi ylistäminen, kiittäminen, sairaiden puolesta rukoileminen sekä sielunhoidollinen keskustelu.

1. Piirrä Luther-ruusu ja kerro sen eri osien merkityksestä.

Luther-ruusu on kuvattu oppikirjassa s. 32.

Luther-ruusu kuvaa reformaation uskonnäkemyistä.

Punainen sydän, jonka keskellä on risti kuvaa sydämestä lähtevää uskoa.

Valkoinen ruusu kuvaa uskosta nousevaa iloa, rauhaa ja lohdutusta.

Sininen tausta merkitsee taivaallista iloa.

Kultainen reunus merkitsee iankaikkisuutta.

2. Piirrä ekumenian symboli ja kerro sen eri osien merkityksestä.

Ekumenian symboli on oppikirjassa s. 37.

Sana oikoumene on kreikan kielen sana maailma.